

AVASTAMISRETK PÄÄSKÜLA RABAS

Teekond lasteaialastega Pääsküla rappa, kus tegevused ja lood vahelduvad liikumisega mitmekesisel maastikul, et lapsel oleks võimalik ise märgata, tunnetada ja kuuldot-kogetut tervikuga seostada. Õppimine toimub võimalikult palju erinevate meelte kaudu. Kõik räägitud lood sisaldavad lõbusaid võrdlusi, küsimusi, ära-arvamisi ja arutelusid, iga õpitud nähtusega kohtutakse pisut hiljem uuesti, et õpitu kinnistuks. Retkejuht arvestab laste vanuse ja küsimustega ning on programmi läbides paindlik ja loominguline. Arvestatakse sellega, mida loodus parasjagu pakub – kohtumine looma, linnu, seene, putuka, söödava marja, taime või mõne loodusnähtusega ja räägitakse sellest täpselt niipalju, kui tundub vajalik.

Sihtrühm

Lasteaialapsed; eesti keel (vene keel); grupi suurus – üks rühm.

Aeg

Programmi kestvus vastavalt laste vanusele ja jaksule 1,5 kuni 2,5 tundi; programmi viiakse läbi aastaringselt, kellaaeg kooskõlastatakse tellijaga.

Koht

Pääsküla raba asub Tallinnas Nõmmel, kohale saab bussidega 14, 18 ja 33 Hiiu peatus Vabaduse puiesteel. Loodusõpperada algab Hiiu tänava lõpus (Hiiu 48 eramu juures). Retke saab lõpetada samas või tulla Vabaduse puiesteele välja mõnes teises varem kokkulepitud bussipeatuses. Kui tullakse tellitud transpordiga, saab bussi parkida Põhja-Eesti Regionaalhaigla Hiiu korpuse (Hiiu tn 44) kõrval asuvasse parklasse.

Eripärad

Olemas on spetsiaalne ratastooliga läbitav invarada, mis kulgeb raba Hiiu-poolsel küljel ja millest osa on lai laudtee, osa valge pinnatud rabatee ja osa pindamata metsatee parkmetsa ääres. Invarada on läbitav ka lapsevankriga.

Võimalikud allergeenid – olenevalt aastaajast õietolm, putukad jms. Osalejad peaksid olema riietunud vastavalt ilmastikuoludele ning kandma hästi jalas püsivaid, soovitatavalt niiskuskindlaid jalanõusid, mis võimaldavad turvaliselt ebatasasel pinnasel liikuda.

Õpetajad on pidevalt kaasatud uurimistegevusse, aga radade valik ja lugude jutustamine jääb retkejuhi õiguseks. Kindlasti peab kaasas olema laste jaoks jook ja väike eine, sobib näiteks puu- või juurvili.

Õpiväljundid ja seos RÕKiga

- Laps on kuulnud lugu sellest, kuidas raba tekib, mis on raba omapära, millised taimed suudavad rabas elada, kuidas rabas tuleb liikuda, ja on saanud tunnetada õõtsikul ja turbapinnal olemist.
- Laps on kohtunud rabataimedega: sookail, sinikas, turbasammal jt, kellega teel parasjagu kohtutakse.
- Laps teab, et looduses on söödavaid ja ka mürgiseid taimi-marju. Ta teab, et tohib suhu panna ainult seda, mida kindlasti tunneb.
- Laps saab aru, et ei ole arukas loodusest ilmaasjata taimi üles kiskuda ja oksid murda.
- Laps teab, kus tohib ja kus ei tohi lõket teha ning miks on rabas tuli ohtlik.
- Lapsel on selge, et kõik, mis ta metsa kaasa võtab, tuleb ka metsast välja viia.
- Laps sõnastab oma meelte toel saadud kogemusi.

- Laps on kogenud, et vaikusel kuulata võib palju rohkem kuulda, kui muidu.

Tegevuskava

Kohtumine retkejuhiga toimub lasteaia rühmale sobivas, eelnevalt kokkulepitud kohas. Tervitamine, liikumine programmi alguspunkti, Pääsküla raba kaardi juurde.

Tutvumis- ja metsas käitumise reeglite mäng „Kes on/teab, see teeb nii“.

Mis suur pilt see on (rabaraja kaart)? Kuidas näeb sipelgas maastikku, kuidas hiiglane. Tutvustatakse põgusalt, milline seiklus meid ees ootab ja asume teele.

Kahe puu – elus ja surnud – võrdlemine, miks on nad metsas vajalikud. Lugu rähnist.

Jooksumäng laudtee algusesse.

Raudtee ja laudtee. Miks on vaja rabas laudteed? Ohutus laudteel.

Kattekolla välja juures lugu dinosaurustest ja katekollast. Aja pikkuste võrdlemine. Katsume ettevaatlikult taimi. Miks ei ole arukas taimi maast välja tõmmata?

Musträhni toksitud puu juures meenutame, mida rähnidest juba teame. Lapsed saavad näpuga katsuda, millise augu rahn on maapinna lähedal puu sisse toksinud ja hiilida mööda salarada metsa all.

Sookailu nuusutamise telefonimäng. Põnevad lood sookailust.

Ajas rändamise masina mäng ja lugu – kuidas tekkis Pääsküla raba. Saame tuttavaks vabra turbasambla taimega.

Liikumine künklikul maastikul sookailude puhmaste vahel – juhin tähelepanu sookailule, kellega oleme juba tuttavad.

Turbasein. Nuusutame, katsume. Millised omadused on turbal, kuidas inimesed on turvast kasutanud. Kuidas looduses tekivad tulekahjud ja miks on tuli rabas eriti ohtlik.

Eine looduses – toidupakike ja jook on lastel endil kaasa võetud.

Räägime, mis on tervisele hea; mida söödavat võime rabast leida ja mis on siin mürgine. Mida teeme prügiga, mis alles jäi.

Turbasamblaga kaetud kraav. Teeme katse, kui palju vett suudab turbasammal endasse imeda. Teine katse: möödame oksaga, kui sügavale siin pealtnäha madalas kraavis võib vajuda, ning võrdleme märgunud osa oksal lapse pikkusega.

Õpime nipi, kuidas saada teada, kui vanad on need väikesed männid meie ümber – juurdekasvude kokkulugemise mäng. Võrdlemine, kumb on vanem, kas laps või puu.

Nipiga küsimus – kui kõrgel on see koht puul, mida praegu kallistan, 30 aasta pärast. Kuidas puud kasvavad.

Mis asi on õõtsik? Meenutame, kuidas raba tekkis, mis asi on turbasammal. Astume ettevaatlikult õõtsikule – pooled lapsed jäävad seisma ja teised hüppavad, siis vastupidi. Lapsed saavad kogeda, mis tunne on olla õõtsikul – looduslik batuut.

Vaikuse kuulamise mäng silmad kinni 1–3 minutit – milliseid helisid lapsed kuulsid vaikusel? Kust suunast need tulid?

Liikumismäng „Mitu jalga kellel on“ mööda teed edasi.

Sipelgapesa uurimine. Lugu hüpikämblikust. Putukate ja ämblike võrdlus.

Mööda salapärast looklevat kraavipõhja liigume parkimisplatsi suunas. Metsalagendikul moodustame ringi ja anname käest kätte oksakest vms – kelle käes on oks, nimetab ühe asja, mis talle tänasest matkast meelde jäi.

Retkejuht tunnustab lapsi ja tänab torelda matka eest.

Igal meie retkejuhil on omad lood ja mängud, omad salarajad. See siin on Eva lugu.

Programmi juhendajad

Programmi viivad läbi Tallinna Nõmme Huvikooli loodusringide õpetajad Lada Mehikas, Evelin Laanest, Eva Luure ja Evelyn Toom ja Eesti Loodusmuuseumi loodushariduse ringijuht Laura Kirsimaa.

Koostanud: Eva Luure ja Lada Mehikas

Programm lasteaedadele on kasutuses olnud üle 10 aasta.